

VEN.

TRNAVE



ŠTÁTNY
ARCHÍV
V TRNAVE

HOSP.-PRIEM. VÝSTAVA V TRNAVE
1924

M e s t s k ý a r c h í v v T r n a v e

HOSPODÁRSKO-PRIEMYSELNÁ VÝSTAVA V TRNAVE 1924

(Inventár)



Š T Á T N Y
A R C H Í V
V T R N A V E

Spracoval Jozef Šimončíč

Trnava jún 1961

HOSPODÁRSKO-PRIEMYSELNÁ VÝSTAVA V TRNAVE 1924 (HPV)

I. 10. marca 1924 navrhlo predsedníctvo Slovenskej zemeľskej rady rade mesta Trnavy možnosť usporiadania hospodársko-priemyselnej výstavy. Mestská rada s usporiadaním súhlasila a odhlasovala do garančného fondu 10.000 Kčs. 27. apríla o 10. hod. bolo v Pannonii valné zhromaždenie, kde bol zvolený výkonný výbor a predsedníctvo výstavy. Do výkonného výboru výstavy boli vyslaní dvaja členovia hospodárskej komisie, dvaja členovia finančnej komisie a vedúci mestskej účtarne ako dozor zo strany mesta nad hospodárením. Zastupiteľský sbor mesta Trnavy zvýšil garančný fond na 25.000 Kčs (Vshr 175/24).

Protectorom výstavy bolo ministerstvo poľnohospodárstva (dr Milan Hodža), ministerstvo pre Slovensko (dr Kállay), ministerstvo priemyslu a obchodu (ing Novák), Zemeľská rada pre Slovensko (dr Pavol Blaho) a bratislavská župa (dr Blaž Bella). V predsedníctve a vo výbore boli politickí a hospodárski zástupcovia mesta, okresu, župy a Slovenska. Tajomníkom výstavy bol Vinco Mihalus.

Ministerstvo hospodárstva prispelo čiastkou 20.000 Kčs, ministerstvo priemyslu 5.000 Kčs, župa a okres po 5.000 Kčs, súkromníci 48.000 Kčs.

Akademický maliar Kováčik urobil umelecký plagát, prof. Mandl diplom a vydali sa tiež odznaky a medaily. Vo zvýšenom náklade boli vydané plagáty (ktoré počítali i s návštevou prezidenta Masaryka), letáky a vychádzal tiež Oznamovateľ výstavy. Sprievodca výstavou (katalog) obsahoval kratší náčrt dejín Trnavy, zoznam členov predsedníctva a výboru výstavy, zoznam vystavovateľov vo všetkých sekciách a zoznam vystavovaných zvierat a predmetov.

Výstava sa konala v dňoch 6.-9.sept.1924 na Rybníku. Boli tu postavené špeciálne pavilony a celá plocha výstaviska bola vzorne upravená. Na otvorenie výstavy prišiel i minister poľnohospodárstva dr. Milan Hodža so sprievodom. Cez výstavu mali v Trnave sjazd slovenskí včelári a hasiči.

"Výstava bola rozdelená na časť poľnohospodársku a priemyselnú. Z oddelenia poľnohospodárskeho treba poukázať na časť zvieraciu, výrobu rastlinnú, expozíciu hydiny a drobného hospo-

dárskeho zvieractva (holuby, hrabivé hydina, vodná kráľici), expozíciu včelársku (48 vystavovateľov); z oddelenia zvieractva predovšetkým tešili sa pozornosti návštevníkov bohaté oddelenia koní (87 kusov), oviec, ošípaných. Expozície hydiny a drobného hospodárskeho zvieractva, umiestnené vo vlastných pavilonoch boli veľkou atrakciou výstavy pre svoje bohaté zastúpenie. Dobro bol zastúpený na výstave hospodársky priemysel, hospodárske stroje (Bächer-Melichar-Umrat 300 m², Spojené západoslovenské strojárne, Št. Milde z Kuneva, B. Brumovský z Častej, Perl a spol. zo Sereďi, Králik z Brna atď., stavebný priemysel, hospodárske družstevníctvo.)

V časti priemyselnej bol zastúpený kovopriemysel (18. vystav.) elektrotechnika, mechanika, optika, sklo, porcelán, keramika, požívatiny (11 vystavovateľov), textil (14. vystav.), grafika, papier, drevopriemysel, (16 vystavovateľov), kožušníctvo, galantéria, klenotníctvo, ručná výroba a domáci priemysel.

Veľkej pozornosti tešili sa výrobky našich domácich závodov stolárskych a čalúnických. Stolársky závod Jána Pašku vystavoval kompletnú ložnicu z kvetového jasanu, Alexander Jožy ložnicu a gramotonový stôl, M. Fiedl ložnicu z africkej hrušky s bohatou mahagonovou rezbou, 1 ložnicu zo zlatého jasanu a 1 ložnicu z jaavoru, Adolf Mlčoch jedáleň a pánsku izbu s klubovkami atď. Menované firmy urobili početné obchody a za vystavené predmety boli odmenené.

Vzorné expozície mali Koburgove závody, Fischerova továreň na čokoládu, cukrovary K. Stummera, Škodove závody, Siemens a spol. Handlovské uhoľné bane, Kežmarská tkalcovňa Weinova, Západoslovenské elektrárne, Bratia Jelínek Trnava, J. Jedlička Nitra a mnoho iných.

Priemyselná i ručná výroba boli z najväčšej časti, okrem expozícií na voľnej ploche, sústredené v najväčšom pavilone výstavnom (1500 m²), kde okrem toho bola pekná expozícia učňovských prác z Trnavy na ploche 34 m² a expozície štátnych a verejných inštitúcií (Čsl. Červeného kríža, expozitúry ministerstva poľnohospodárstva, štátneho pozemkového úradu, 9. pešej divízie z Trnavy, zemeľskej rady pre Slovensko a zemeľskotechnického referátu). -

Celková plocha výstavy bola 64.000 m², z toho 6426 m² plochy krytej. Výstavy sa zúčastnilo v celku 427 vystavovateľov.

Najväčšia návšteva bola v nedeľu 7. septembra (12.500 osôb), v celku navštívilo výstavu na 30.000 ľudí.

Hospodárska a priemyselná výstava v Trnave skončila sa v ú-
torok 9. septembra o 6. hod. večer. Poriadateľstvo môže s uspokojením
hladiť na svoju prácu. Výstava trnavská bola jednou z najväčších
výstav hospodárskych na Slovensku od prevratu poriadávaných
a podala vzorný prehľad hospodárskeho podnikania po stránke poľ-
nohospodárskej a priemyselnej, a to nielen trnavského okresu, ka-
le ale celého západného Slovenska." (Nové Slovensko 1924, č.38).

II. Fond vznikol z činnosti tajomníka a výboru výstavy. Ob-
sahuje agendu (korešpondenciu, vzory plagátov, letákov, inzerá-
tov), knihu účtov (poplatky za miesto), biance diplomy, bronzové
medaily, sprievodcu po výstave. Zachovaný materiál podáva obraz
o rozsahu a organizácii tohto veľkého podniku v Trnave, aký nebol
odvtedy realizovaný. Pri štúdiu novších hospodárskych dejín nie
je možné ho obísť. - Fond je uložený v jednom kartóne.

I N V E N T Á R:

1. a) Došlé spisy (prihlášky, korešpondencia) č.1-300 (hiat 100-200)
b) expedície, kópie (pozvánky, agenda) č.1-600
2. Účtovná kniha (denník poplatkov z miesta)
slov., 22x29 cm, plát. väzba, 200 strán, zachov.
3. 4 kusy čestných diplomov (bianco)
4. 16 kusov bronzových medailí.
Legenda: Hospodárska a priemyselná výstava, Trnava 1924, Uzna-
nie Vašej zdatnosti, fecit Machala.
5. Hospodárska a priemyselná výstava v Trnave 6.-9.IX.1924.
Trnava 1924, str.75 (katalog, tlačou Ferka Urbánka).



ŠTÁTNY
ARCHÍV
V TRNAVE